

Grey Scale #13

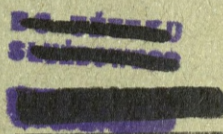

DANES PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

Egz. Nr 1

Plk doc. dr Ryszard GAJDA

NATARCIE DYWIZJI I PUŁKU

Wykład

40750
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

Plk doc. dr Ryszard GAJDA

NATARCIE DYWIZJI I PUŁKU

Wykład

~~W 40750~~
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1978

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

im .gen. broni K.Swierczewskiego

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

Katedra Taktyki Ogólnej

JAWNE

"ZATWIERDZAM"

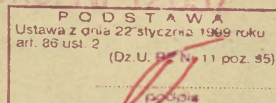
KOMENDANT

WYDZIAŁU WOJSK LĄDOWYCH

gen.bryg. dr hab. Czesław DEGA

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

~~SECRET~~
~~SECRET~~
~~SECRET~~
POUPNE

Egz. nr ... 1

NATARCIE DYWIZJI I PUŁKU

Wykład

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid.

40750

Opracował:

SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

[Signature]
płk doc. dr Ryszard GAJDA

WARSZAWA

GRUDZIEN

1978 r.

PLAN WYKŁADU

Temat: "NATARCIE DYWIZJI I PUŁKU"

	str.
WSTĘP	3
I OGÓLNE ZASADY NATARCIA	4
1. Warunki, formy i sposoby przejścia do natarcia.	4
2. Zadania bojowe dywizji i pułku w natarciu	10
3. Ugrupowanie bojowe dywizji i pułku w natarciu	13
II ORGANIZACJA NATARCIA DYWIZJI I PUŁKU	17
1. Ogólne zasady organizacji natarcia	17
2. Powzięcie decyzji	17
3. Organizacja współdziałania	19
III PROWADZENIE NATARCIA PRZEZ DYWIZJĘ I PUŁK	20
ZAKOŃCZENIE	22

ZAAŁĄCZNIKI: Nr 1. Wykaz literatury zalecanej do
samodzielnego studiowania.

Nr 2. Wykaz materiałów, które mogą być
wykorzystane w czasie wykładu.

Wstęp

1. Sprawy organizacyjne

- a/ informacja o całości tematu /z programu/
 - wykłady, seminaria, ćwiczenia;
- b/ podstawowa literatura
 - podać z załącznika nr 1;
- c/ plan wykładu /gros czasu wykorzystane zostanie dla omówienia pierwszego zagadnienia/.

2. Natarcie jest podstawowym rodzajem działań bojowych. Ma ono na celu całkowite rozbicie w krótkim czasie broniącego się nieprzyjaciela i opanowanie ważnych rejonów. Tylko poprzez rozbicie nieprzyjaciela i opanowanie zajmowanego przez niego terenu osiąga się zwycięstwo /przeczytać z "Regulaminu Walki"/.

Problemem natarcia poświęca się znaczną część czasu przeznaczanego na studia w ASG WP.

Celem studiów problematyki natarcia dywizji i pułku w grupach ogólnowojskowych jest przygotowanie dowódców i oficerów sztabu do samodzielnego i umiejętnego organizowania i kierowania natarciem na szczeblach taktycznych. W pozostałych grupach specjalistycznych - zapoznanie oficerów z problematyką organizacji i prowadzenia natarcia w celu właściwego widzenia roli, zadań i działania poszczególnych rodzajów wojsk i służb. W miarę doskonalenia środków walki zasady te ulegają zmianom. Dlatego też dogłębne poznanie problemów natarcia wymaga ciągłego i samodzielnego studiowania materiałów związanych z tematem.

W czasie dzisiejszego wykładu zostaną omówione szerzej tylko wybrane problemy natarcia ze szczególnym uwzględnieniem obowiązujących zasad, terminologii i norm taktycznych, natomiast inne

zagadnienia będą przedstawione skrótowo, a część tylko zasygnalizowana do samodzielnego studiowania w celu przygotowania się do seminarium oraz zajęć grupowych.

I OGÓLNE ZASADY NATARCIA

1. Warunki, formy i sposoby przejścia do natarcia

Dywizja /pułk/ na współczesnym polu walki będzie organizować i prowadzić natarcie w warunkach użycia broni jądrowej lub bez jej użycia, częstych i gwałtownych zmian sytuacji, silnego oddziaływania nieprzyjaciela na znacznych odległościach, szerokiego stosowania desantów, grup dywersyjno-rozpoznawczych i zakłóceń radioelektronicznych. Może również działać na oddzielnym kierunku, w oderwaniu od sąsiadów.

† Powodzenie natarcia zależne jest od ciągłego współdziałania wszystkich sił i środków, dobrze zorganizowanego ognia wszystkich rodzajów, niszczenia środków napadu jądrowego, częstego stosowania manewru na polu walki, dążenia do zaskoczenia nieprzyjaciela.

W natarciu szczególną rolę odgrywa zasada skupiania sił i środków na wybranych kierunkach, przez co zapewnia się przewagę nad nieprzyjacielem.

Stała groźba użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia powoduje konieczność rozśrodkowania wojsk. Dlatego też cechą szczególną współczesnego pola walki jest umiejętne stosowanie zasady okresowego skupiania i rozśrodkowania wojsk.

W zależności od rodzaju działań bojowych nieprzyjaciela natarcie dywizji /pułku/ może przyjąć formę:

- przełamania;
- boju spotkaniowego;
- pościgu.

Przełamanie wykonuje się gdy nieprzyjaciel zorganizował obronę i brak jest możliwości obejścia bronionego rejonu. Polega ono na utworzeniu wyłomu zwykle na głębokość obrony batalionu /brygady/ pierwszego rzutu dywizji nieprzyjaciela. Przełamanie dokonuje się za pomocą uderzeń jądrowych, lotnictwa, ognia artylerii, uderzeń oddziałów i związków taktycznych wojsk pancernych, zmechanizowanych i desantowych. Po dokonaniu wyłomu w przedniej pozycji obrony dywizja /pułk/ działania swe rozwija w głąb i na skrzydła w celu wyjścia we współdziałaniu z sąsiadem i wykonania uderzenia w tył zgrupowania nieprzyjaciela.

Jeżeli natarcie prowadzone jest bez użycia broni jądrowej przełamanie dokonuje się na wybranym odcinku, szerokość którego uzależniona jest przede wszystkim od możliwości ogniowych artylerii i lotnictwa, działających na kierunku przełamania.

Wychodząc z aktualnych możliwości /szczególnie ogniowych artylerii i lotnictwa/, odcinek przełamania dywizji zmechanizowanej może wynosić do 4 km. Na przykład, w ćwiczeniu "Lato-78" dywizje przełamywały obronę nieprzyjaciela na odcinkach o szerokości 3-4 km.

Dywizja zwykle przełamuje obronę nieprzyjaciela w składzie armii, niekiedy może ona przełamywać obronę samodzielnie, jednak po wzmożeniu i wsparciu siłami i środkami armii. Pułk zmechanizowany bierze udział w przełamaniu i działa w składzie dywizji. Może on otrzymać odcinek przełamania o szerokości do 2 km.

W warunkach użycia broni jądrowej dywizja może przełamywać obronę nieprzyjaciela na szerszym froncie. Jednak z uwagi na brak zwykle warunków do wykonania uderzeń jądrowych na przedni skraj obrony nieprzyjaciela dywizja przełamanie rozpoczyna na wąskim odcinku, jak bez użycia broni jądrowej.

Bój spotkaniowy - ma miejsce wtedy, gdy nieprzyjaciel również prowadzi natarcie, a jego zadania sięgają poza rubież starcia. Bój spotkaniowy może wyniknąć w czasie rozwijania sił głównych dywizji /pułku/ z marszu, szczególnie w początkowym okresie wojny, w toku działań bojowych w głębi obrony nieprzyjaciela lub w obronie przy wykonywaniu kontrataków /przeciwuderzeń/.

Bój spotkaniowy różni się od pozostałych form natarcia tym, że strony dążą do wyprzedzenia zarówno w wykonaniu uderzeń jądrowych, lotniczych i otwarciu ognia artylerii, jak i zajęciu dogodnych rubieży, rozwinięciu sił głównych i przejściu do ataku. Również odznacza się niedostateczną jasnością sytuacji, zaciętą walką o zdobycie i utrzymanie inicjatywy, rozwijaniem się działań bojowych na szerokim froncie, swobodą manewru i obecnością znacznych luk i otwartych skrzydeł.

Pomyślny wynik boju spotkaniowego zależy jest od stopnia udaremnienia zorganizowanego zbliżania się nieprzyjaciela oraz od skuteczności uderzenia sił głównych dywizji /pułku/ w jego skrzydło i tyły. Gdy manewr związany z wyjściem na skrzydło i tyły jest utrudniony lub wymaga dużo czasu, uderzenie wykonuje się od czoła, na kierunku użycia broni jądrowej. Następnie dywizja /pułk/ rozczłonkuje główne zgrupowanie uderzeniowe nieprzyjaciela i niszczy je częściami. W boju spotkaniowym, ze względu na swoją manewrowość, siłę uderzeniową i ogniową, szczególnie przydatna jest dywizja /pułk/ pancerna.

Pościg - następuje w sytuacji w której nieprzyjaciel rozpoczyna wycofanie. Wycofanie może nastąpić w wyniku rozwinięcia powodzenia w natarciu w głębi obrony nieprzyjaciela lub gdy nieprzyjaciel zamierzenie opuszcza zajmowaną rubież obrony.

Celem pościgu jest rozbicie wycofujących się sił i niedopuszczenie do obsadzenia rubieży obronnych w głębi. Pościg charakteryzuje się dążnością do wyjścia na skrzydła i tyły wycofującego się nieprzyjaciela, trudnością dowodzenia, utrzymania współdziałania i zaopatrywania ścigających wojsk.

Rozbicie wycofującego się nieprzyjaciela osiąga się przez wykonanie uderzeń lotnictwa i artylerii oraz oddziałów i pododdziałów wojsk pancernych i zmechanizowanych na jego siły główne.

Dywizja /pułk/ może prowadzić pościg czołowy, równoległy lub kombinowany. Również i w pościgu szczególnie przydatne są oddziały i pododdziały wojsk pancernych.

W zależności od sytuacji bojowej dywizja /pułk/ może przejść do natarcia z marszu lub z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

Natarcie z marszu w obecnych warunkach stanowi zasadniczy sposób przejścia dywizji /pułku/ do natarcia. Polega ono na uprzednim wysunięciu oddziałów /pododdziałów/ z rejonów wyjściowych odległych zwykle 40-60 km od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela i rozwinięciu ich w ugrupowanie bojowe. Atak wykonuje się bez dłuższego zatrzymywania czołowych pododdziałów. Atak pododdziałów poprzedzają uderzenia jądrowe, artylerii i lotnictwa oraz wykonanie przedsięwzięć zabezpieczających sprawne ich wysunięcie i rozwinięcie.

Ten sposób przejścia do natarcia stwarza szansę zaskoczenia nieprzyjaciela, skraca czas przebywania oddziałów /pododdziałów/ w zasięgu jego naziemnych środków rozpoznania radioelektronicznego, ognia artylerii i części taktycznych środków napadu jądrowego. Wymaga on jednak umiejętnej organizacji wcześniejszego

wysunięcia i rozwinięcia oddziałów /pododdziałów/, zwłaszcza dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii. Wymaga również dokładnego współdziałania wszystkich nacierających oddziałów /pododdziałów/ dywizji /pułku/, środków wzmocnienia, lotnictwa i śmigłowców uzbrojonych.

Niekiedy w toku rozwijania powodzenia w głębi obrony nieprzyjaciela lub w innych okolicznościach stwarzających konieczność szybkiego rozpoczęcia uderzenia, będąca w marszu dywizja /pułk/ może przechodzić do natarcia bez zajmowania rejonu wyjściowego, co stwarza szereg dodatkowych trudności w tak organizowanych działaniach.

Natarcie z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem - polega na przejściu dywizji /pułku/ do natarcia z rejonu wyjściowego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Do natarcia dywizja /pułk/ może przechodzić po uprzednim prowadzeniu obrony oraz w warunkach, gdy natarcie z marszu nie miało powodzenia lub po złuzowaniu wojsk prowadzących działania na danym kierunku /rubieży/. W warunkach bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, w celu uzyskania na wybranych kierunkach przewagi, przed natarciem w dywizji /pułku/ zwykle dokonuje się niezbędnego przegrupowania sił i środków.

Za-równo w natarciu z marszu, jak i z bezpośredniej styczności, należy dążyć do uzyskania przewagi. Obecnie uważa się, że w skali taktycznej nacierający powinien posiadać przynajmniej 2-3-krotną przewagę w oddziałach ogólnowojskowych oraz 3-4-krotną w artylerii. Rozpatrując zagadnienie przewagi należy ją widzieć nie tylko w sensie przewagi ogólnej nad broniącym się nieprzyjacielem /wyrażonej ilością i jakością sił i środków/, lecz może to być przewaga

położenia /sytuacyjnego, terenowego/, możliwości zaskoczenia, a przede wszystkim uzyskania przewagi tylko na wybranych kierunkach.

Poważne znaczenie w uzyskaniu przewagi odgrywa manewr, celem którego jest stworzenie najdogodniejszego położenia do wykonania konkretnego zadania,

Dywizja dokonuje manewru bronią jądrową, ogniem oraz oddziałami i pododdziałami, które zgodnie z regulaminem walki mogą być użyte do oskrzydlenia lub obejścia.

W ostatnim okresie czasu przyjmuje się, że manewr wojskami względem obiektu natarcia może, w zależności od ich położenia, przyjąć formę:

- uderzenia czołowego /uderzenia przełamującego/ w celu dokonania wyłomu w ugrupowaniu nieprzyjaciela lub jego rozcięcia i stworzenia warunków do zastosowania innych form manewru;
- oskrzydlenia polegającego na działaniu części lub większości sił na skrzydło i tyły nieprzyjaciela we współdziałaniu ogniowym i taktycznym z pozostałymi siłami nacierającymi od frontu;
- obejścia polegającego na głębokim działaniu na tyły nieprzyjaciela, niekiedy bez współdziałania ogniowego z wojskami nacierającymi od frontu.

Najlepsze rezultaty daje oskrzydlenie lub obejście dwustronne, których efektem powinno być okrążenie zgrupowania nieprzyjaciela.

Każdy manewr powinien charakteryzować się prostotą wykonania, jego forma powinna zależeć od ugrupowania i rozmieszczenia sił i środków nieprzyjaciela, możliwości dywizji /pułku/ i właściwości terenu.

2. Zadania bojowe dywizji i pułku w natarciu

Treść zadania bojowego dywizji /pułku/ zależy przede wszystkim od miejsca w ugrupowaniu /w pierwszym, drugim rzucie lub odwodzie/, kierunku działania /na głównym czy pomocniczym/ i charakteru obrony nieprzyjaciela /pozycyjna, ruchowa/.

Dywizja z zasady przechodzi do natarcia w składzie związku operacyjnego /armii ogólnowojskowej, pancernej, frontu/, będąc w jego pierwszym lub drugim rzucie, albo w odwodzie ogólnowojskowym. Zadanie bojowe dla niej planuje się na 2-3 dni operacji /zadanie bliższe armii/. Na tej podstawie otrzymuje ona zadanie na dobę walki a dywizja działająca w pierwszym rzucie otrzymuje ponadto kierunek natarcia w dniu następnym.

Pułk naciera w składzie dywizji i może być w pierwszym lub drugim jej rzucie. Jego zadania bojowe w ciągu doby mogą ulec zmianom. Pułk w tym okresie czasu może brać udział w przełamaniu obrony nieprzyjaciela, w odparciu kontrataków jego odwodów, wykonywać pościg lub inne zadania bojowe. Dlatego pułk w natarciu otrzymuje zadanie bojowe na określoną głębokość obrony nieprzyjaciela, zwykle na głębokość obrony pierwszego rzutu dywizji.

W treści zadania dywizji /pułku/ określa się zwykle jakiego nieprzyjaciela ma rozbić, w jakim pasie działać i na jaką głębokość wyjść w nakazanym czasie. Zgodnie z zamiarem przełożonego, dywizji stawia się zadanie trzystopniowe - bliższe, następne i dnia, niekiedy dwustopniowe - bliższe i dnia, pułkowi natomiast dwustopniowe - bliższe i następne. Taki podział zadania bojowego sprzyja zespoleniu wysiłku wojsk w poszczególnych etapach walki oraz utrzymywaniu ich współdziałania.

Działając na głównym kierunku w natarciu na obronę pozycyjną nieprzyjaciela zadania mogą być następujące:

a/ dywizja:

- zadanie bliższe - rozbić główne siły brygad pierwszego rzutu dywizji nieprzyjaciela w pasie natarcia i opanować rubież /rejon/ na głębokość 10-15 km;
- zadanie następne - rozbić odwody dywizyjne i opanować rubież na głębokość 20-25 km;
- zadanie dnia - rozwinąć natarcie w głąb, we współdziałaniu z sąsiadami rozbić podchodzące odwody korpusu i opanować rubież na głębokości około 40 km stwarzającą dogodne warunki do dalszych działań /w dniu następnym/.

b/ pułk:

- zadanie bliższe - rozbić siły batalionu pierwszego rzutu brygady nieprzyjaciela w pasie natarcia i opanować rubież /rejon/ na głębokość 3-5 km;
- zadanie następne - rozbić znajdujące się w pasie natarcia siły brygady nieprzyjaciela i opanować rubież na głębokość 10-15 km /zadanie bliższe dywizji/.

W natarciu na obronę ruchową nieprzyjaciela na głównym kierunku zadania mogą obejmować:

a/ dywizja:

- zadanie bliższe - rozbić część sił pierwszego rzutu dywizji nieprzyjaciela i opanować rubież /rejon/ na głębokości 20-25 km;
- zadanie następne - rozbić główne siły odwodów dywizji nieprzyjaciela i opanować rubież /rejon/ na głębokości 30-40 km;
- zadanie dnia - wspólnie z sąsiadami rozbić podchodzące odwody korpusu i opanować rubież na głębokości do ⁴⁰⁻60 km;

b/ pułk:

- zadanie bliższe - rozbić część sił brygady nieprzyjaciela znajdujących się na skrzydle worka ogniowego i opanować rejon na głębokości 10-15 km;

- zadanie następne - rozbić odwody brygady pierwszego rzutu, a niekiedy wspólnie z sąsiadami - część sił odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela i opanować rubież na głębokości 20-25 km.

W warunkach silnego obezwładnienia obrony nieprzyjaciela głębokość zadania bliższego dywizji może wynosić 30-40 km, a zadań pułku - bliższego - 20-25 km i następnego - 30-40 km.

Dywizja /pułk/ działająca w warunkach szczególnych /górach, rejonie zurbanizowanym/ otrzymuje zwykle płytkie zadanie bojowe /4-10 km/.

Dla dywizji /pułku/ działającej w drugim rzucie i wprowadzanej do walki w drugiej połowie dnia w zasadzie stawia się zadanie jednostopniowe, w którym określa się siły jakie należy rozbić oraz rubież /rejon/ do opanowania.

Stawiając zadanie bojowe dywizji /pułkowi/ uwzględniamy ich możliwości, a między innymi średnie tempo natarcia, które w zależności od stosunku sił, terenu, doświadczenia bojowego, może wynosić:

- 3 - 4 km/godz. w warunkach optymalnych;
- 4 - 6 km/godz. w innych sprzyjających warunkach.

Wychodząc z 10 godzinnej dnia faktycznej walki otrzymujemy głębokość dobowego zadania dywizji 40-60 km.

Trzecim, obok głębokości zadania i odcinka przełamania wskaźnikiem możliwości dywizji /pułku/ jest szerokość pasa natarcia, która zmieniała się znacznie w różnych okresach rozwoju sztuki wojennej. Obecnie uważa się, że pas natarcia dywizji, zarówno w warunkach użycia broni jądrowej, jak i bez jej stosowania może wynosić: na głównym kierunku średnio 20 km, na pomocniczym - do 30 km, a pułku - do 10 km.

Przedstawione szerokości pasów natarcia, odcinków przełamania i głębokości zadań uwarunkowane są skutecznością ognia posiadanych środków, efektywnością dowodzenia i współdziałania oraz manewrem sił i środków.

W warunkach szczególnych podane wielkości mogą ulegać zmianom i powinny być dostosowane do konkretnej sytuacji.

3. Ugrupowanie bojowe dywizji i pułku w natarciu

Ugrupowanie bojowe dywizji /pułku/ do natarcia tworzy się przez odpowiednie do zamiaru przyszłej walki zgrupowanie sił i środków. Powinno ono zapewnić warunki przede wszystkim do zdecydowanego rażenia ogniowego nieprzyjaciela na całą głębokość zadania bojowego, szybkie wykorzystanie wyników uderzeń jądrowych i ogniowych, najlepsze wykorzystanie przez wojska warunków terenowych, szybki manewr siłami i środkami, przenoszenie i potęgowanie siły uderzenia w toku walki, dogodne warunki dowodzenia i utrzymania współdziałania i ochronę wojsk przed bronią masowego rażenia.

Ugrupowanie bojowe dywizji /pułku/ tworzy się z organicznych i przydzielonych na czas wykonania zadania sił i środków. Siły i środki wzmocnienia przydziela się przede wszystkim dywizjom i pułkom pierwszego rzutu, działającym na głównym kierunku. W zależności od roli, charakteru działania oraz ilości sił i środków będących w dyspozycji przełożonego przydział oraz wzmocnienie może wynosić:

a/ dla dywizji:

- 6-10 rakiet z ładunkiem jądrowym;
- 4-6 dywizjonów artylerii;
- do batalionu saperów;
- eskadra śmigłowców uzbrojonych.

b/ dla pułku:

- 2 - 3 dywizjony artylerii;
- do kompanii saperów.

Ponadto natarcie dywizji /pułku/ może wspierać artyleria wojsk będących w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, a niekiedy artyleria dywizji będącej w drugim rzucie armii.

Ugrupowanie do natarcia zwykle składa się:

a/ dywizji - z pułków pierwszego rzutu, pułków drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego, dywizjonu rakiet taktycznych, artylerii do ognia pośredniego /dywizyjnej grupy artylerii/, pododdziałów przeciwlotniczych, odwodów - przeciwpancernego, inżynierskiego i chemicznego, oddziałów - zaporowego i zabezpieczenia ruchu, a niekiedy z desantu śmigłowcowego, oddziału wydzielonego lub awangardy. W DPanc nie tworzy się odwodu przeciwpancernego.

b/ pułku - z batalionów pierwszego i drugiego rzutu lub odwodu ogólnowojskowego, artylerii /pułkowej grupy artylerii/, odwodów - przeciwpancernego, inżynierskiego i chemicznego, oddziałów - zaporowego i zabezpieczenia ruchu, pododdziałów przeciwlotniczych, a niekiedy oddziału wydzielonego i awangardy.

Dywizja /pułk/ przyjmuje ugrupowanie bojowe w wyznaczonym jej rejonie wyjściowym. Wprowadzenie do walki poszczególnych elementów ugrupowania bojowego uzależnione jest od sposobu przejścia do natarcia.

Przy natarciu z marszu, zachodzi konieczność wysunięcia zawczasu niektórych elementów ugrupowania bojowego dywizji, rozwinięcia oddziałów /pododdziałów/ pierwszego rzutu z ugrupowania marszowego w przedbojowe, a następnie w bojowe. W tym celu wybiera się i przygotowuje odpowiednią ilość dróg marszu, na których ustala się:

- linię wyjściową, odległą o około 5 km od rejonu wyjściowego;
- rubież rozwinięcia w kolumny batalionowe, odległą o 8-12 km od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela;
- rubież rozwinięcia w kolumny kompanijne - poza zasięgiem ognia przeciwpancernych pocisków kierowanych, ognia na wprost z dział i czołgów - średnio w odległości 4-6 km od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela;
- rubież rozwinięcia w kolumny plutonowe - średnio w odległości 2-3 km;
- rubież ataku - możliwie najbliżej przedniego skraju obrony nieprzyjaciela, zwykle za naturalnymi ukryciami terenowymi chroniącymi pododdziały przed obserwacją i ogniem broni maszynowej /600-1000 m./.

Po osiągnięciu przez czołowe oddziały rubieży ataku ugrupowanie bojowe dywizji może przedstawiać się następująco:

- pułki pierwszego rzutu - czołowe bataliony piechoty zmotoryzowanej /kcz/ w ugrupowaniu bojowym, drugorzutowe - w ugrupowaniu przedbojowym. Ogólna głębokość ugrupowania bojowego pułku wynosi około 10 km;
- pułki drugiego rzutu - w ugrupowaniu marszowym w odległości 15-25 km za pierwszym rzutem;
- dywizion rakiet taktycznych - na stanowiskach startowych w odległości 6-10 km od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela;
- artyleria - na stanowiskach ogniowych w odległości 2-3 km od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela względnie w ugrupowaniu przedbojowym za pierwszym rzutem;
- odwody specjalne - 3-5 km za pierwszym rzutem dywizji.

Ogólna głębokość ugrupowania bojowego dywizji /bez tyłów/ wynosi 35-50 km.

Po osiągnięciu przez czołowe pododdziały rubieży ataku, ugrupowanie bojowe pułku pierwszego rzutu może przedstawiać się następująco:

- bataliony pierwszego rzutu - kompanie czołowe w ugrupowaniu bojowym;
- batalion drugiego rzutu - w ugrupowaniu przedbojowym w odległości 6-8 km od czoła pierwszego rzutu;
- artyleria pułkowa - /PGA/ - na stanowiskach ogniowych w odległości 1-3 km od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela;
- odwody specjalne - między pierwszym i drugim rzutem pułku;

Ogólna głębokość ugrupowania bojowego pułku /bez tyłów/ wynosi około 10 km.

W natarciu z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem elementy ugrupowania bojowego dywizji /pułku/, po uformowaniu się pozostają w rejonie wyjściowym przez pewien czas, czekając na sygnał do działań. W tym czasie:

- pierwszy rzut znajduje się w całości lub częściowo na rubieży ataku. Jego czołgi - w rejonie wyczekiwania w odległości 8-12 km
- pułki /bataliony/ przewidziane do pierwszego rzutu, które mają podejść z głębi - w rejonie wyjściowym w kolumnach batalionowych lub kompanijnych;
- odwody przeciwpancerne dywizji i pułku - na rubieżach rozwinięcia w gotowości do otwarcia ognia na wprost;
- drugi rzut/odwód ogólnowojskowy/ - w rejonie wyjściowym w kolumnach w gotowości do marszu;
- pozostałe elementy ugrupowania - jak w natarciu z marszu.

Rozwijanie oddziałów /pododdziałów/ pierwszego rzutu zarówno w natarciu z marszu, jak i z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem zwykle odbywa się w okresie przygotowania ogniowego ataku.

II ORGANIZACJA NATARCIA DYWIZJI I PUŁKU

1. Ogólne zasady organizacji natarcia

Organizacja natarcia obejmuje zespół przedsięwzięć mających na celu powzięcie decyzji i postawienie zadań oraz wszechstronne przygotowanie i zabezpieczenie działań bojowych wojsk. Stanowi ona działalność dowódców, oficerów sztabu i wojsk wszystkich szczebli dowodzenia. Od jej efektywności w dużym stopniu zależy wykonanie otrzymanego zadania bojowego.

Dlatego też żąda się od oficerów, zwłaszcza od dowódców i oficerów sztabów, głębokiej znajomości i umiejętności stosowania zasad organizacji i prowadzenia natarcia przez związki taktyczne i oddziały wojsk na współczesnym polu walki.

Należy przy tym mieć na uwadze, że proces organizacji natarcia staje się coraz bardziej złożonym, ponieważ zakres realizowanych przedsięwzięć stale rozszerza się, a czas na to przeznaczony - w zasadzie skraca się. W warunkach tych, istotnym staje się operatywność i skracanie czasu pracy dowódców i oficerów sztabu, dążność do zapewnienia równoległości pracy sztabów wszystkich szczebli dowodzenia nad organizacją natarcia. W procesie organizacji natarcia coraz szersze zastosowania znajdują środki mechanizacji i automatyzacji oraz sformalizowane dokumenty bojowe.

Organizacja natarcia obejmuje: powzięcie decyzji, postawienie zadań, organizację zabezpieczenia działań bojowych, organizację współdziałania i dowodzenia, osiaganie gotowości do działań przez podległe oddziały /pododdziały/ w ustalonym ugrupowaniu.

2. Powzięcie decyzji

Podstawę do powzięcia decyzji stanowi otrzymane zadanie i sytuacja bojowa. Dowódca dywizji /pułku/ podejmuje decyzję do

natarcia osobiście i w zasadzie na podstawie mapy. Decyzja dowódcy jest wynikiem analizy otrzymanego zadania bojowego, oceny położenia i stanowi jego zamiar walki oraz określa sposób wykonania tego zadania w przewidywanych warunkach sytuacji bojowej.

Proces wypracowania decyzji obejmuje analizę otrzymanego zadania bojowego, ocenę położenia i przeprowadzenie rekonesansu, gdy sytuacja bojowa na to pozwala. Zakres rozpatrywania poszczególnych zagadnień może być różny i zależny jest od sytuacji oraz dysponowanego czasu.

W toku wypracowania decyzji do natarcia zarówno dowódca dywizji /pułku/, jak i oficerowie sztabów wykonują szereg czynności zapewniających sprawny jej przebieg oraz przygotowanie wojsk do wykonania przewidywanych zadań. Na przykład, dowódca dywizji /pułku/ po przeanalizowaniu zadania kalkuluje czas, stawia zadania do organizacji rozpoznania, wydania zarządzeń wstępnych, przygotowania meldunków przez oficerów biorących udział w wypracowaniu decyzji oraz określa sposób przeprowadzenia rekonesansu. Sztab z kolei organizuje rozpoznanie, opracowuje zarządzenie wstępne dla oddziałów /pododdziałów/, organizuje rekonesans itp.

Oceniając sytuację dowódca dywizji /pułku/ wszechstronnie rozpatruje położenie i możliwości nieprzyjaciela i wojsk własnych, zadania sąsiadów, warunki terenowe, sytuację skażeń, porę roku i doby, stan zaopatrzenia i możliwości zaopatrywania. W zależności od dysponowanego czasu dowódca wysłuchuje meldunków oficerów sztabu.

W wyniku analizy zadania i oceny sytuacji dowódca dywizji /pułku/ podejmuje decyzję, która obejmuje: zamiar walki, zadania bojowe oddziałów /pododdziałów/, sposób współdziałania wojsk, organizację dowodzenia, zabezpieczenie działań bojowych i zadania pracy politycznej.

Po powzięciu decyzji dowódca dywizji /pułku/ niezwłocznie stawia podległym, przydzielonym i wspierającym oddziałom /pododdziałom/ zadania bojowe.

Dowódca dywizji /pułku/ prowadzi rekonesans celem udokładnienia swojej decyzji w terenie, wobec faktycznego położenia nieprzyjaciela i wojsk własnych.

3. Organizacja współdziałania

Jak wiadomo, ciągłe współdziałanie wszystkich sił i środków ma decydujące znaczenie dla uzyskania powodzenia w walce. Od wszystkich dowódców wymaga się umiejętności organizowania i podtrzymywania współdziałania wojsk na polu walki.

Minister Obrony Narodowej podczas omawiania ćwiczenia "TARCZA-76" powiedział: ... "współdziałanie należy do rzędu najwyższych umiejętności dowódczo-sztabowych. Organizacja współdziałania to tworzenie swoistych scenariuszy walki i operacji. Samo zaś współdziałanie, to konsekwentne, operatywne i elastyczne realizowanie tych scenariuszy".

Współdziałanie w dywizji /pułku/ w natarciu organizuje się według zadań, rubieży /obiektów/ i czasu na całą głębokość zadania, przy czym dokładnie na głębokość zadania bliższego.

W czasie organizowania współdziałania dowódca dywizji /pułku/ szczególną uwagę poświęca uzgodnieniu działań oddziałów /pododdziałów/ z uderzeniami jądrowymi, lotnictwa i ogniem artylerii.

Współdziałanie z zasady organizuje się w interesie tych oddziałów /pododdziałów/, które na danym etapie walki wykonują główne zadanie /działają na głównym kierunku/.

✓ Dowódca dywizji /pułku/ organizuje współdziałanie równocześnie ze stawianiem zadań bojowych i udokładnia je na mapach lub w terenie podczas rekonesansu.

III PROWADZENIE NATARCIA PRZEZ DYWIZJĘ I PUŁK

Przed rozpoczęciem natarcia wykonuje się ogniowe przygotowanie ataku, na które składają się uderzenia jądrowe i lotnicze oraz ogień artylerii. Ogniowe przygotowanie ataku wykonuje się według zawczasu opracowanego planu. Udział w nim bierze całość artylerii pułków i dywizji, śmigłowce uzbrojone /czołgi drugiego rzutu/, a także artyleria sąsiadów, pod osłoną których dywizja przechodzi do działań.

Z chwilą podejścia piechoty i czołgów do rubieży ataku, artyleria przechodzi do wsparcia ataku, które prowadzi na głębokość ugrupowania batalionów pierwszego rzutu nieprzyjaciela.

Z chwilą dołamywania obrony czołgowych batalionów artyleria przechodzi do ogniowego wsparcia nacierających wojsk podczas walki w głębi obrony nieprzyjaciela. Ogień artylerii kieruje się głównie na ocalałe punkty obrony przeciwnika znajdujące się w bezpośredniej styczności z nacierającymi wojskami oraz na jego artylerię.

Lotnictwo wykonuje uderzenia na nowo wykryte cele w głębi ugrupowania nieprzyjaciela, ponadto osłania wojska przed uderzeniami z powietrza, zabezpiecza wysadzenie desantów i wspiera ich działanie.

Pododdziały piechoty zmotoryzowanej i czołgów pierwszego rzutu, po przejściu w ugrupowanie bojowe, zdecydowanie atakują nieprzyjaciela. Piechota może atakować na bojowych wozach piechoty, transporterach opancerzonych lub piaszo. Atak na BWP /transporterach opancerzonych/ zwykle prowadzi się w terenie łatwodosiępnym i tam, gdzie nieprzyjaciel został skutecznie obezwładniony.

Po rozbiciu czołgowych pododdziałów nieprzyjaciela pułki pierwszego rzutu rozwijają natarcie w możliwie największym tempie

nie obawiając się oderwania od pozostałych sił dywizji, oraz dążą do głębokiego włamania w ugrupowanie nieprzyjaciela.

Głębokie włamanie powoduje rozcięcie ugrupowania nieprzyjaciela, co najczęściej doprowadza do dezorganizacji oraz wybitnie zmniejsza możliwości nieprzyjaciela rażenia bronią jądrową nacierających oddziałów pierwszego rzutu.

W trakcie natarcia oddziały będą zmuszone odpierać kontrataki nieprzyjaciela. Wychodzące do kontrataku odwody niszczy się uderzeniami broni jądrowej lub obezwładnia ogniem artylerii i lotnictwa, a następnie rozbija uderzeniem z marszu nacierających oddziałów. Jeżeli jednak w określonych warunkach nie ma możliwości rozbicia kontratakującego odwodu z marszu, niszczy się go z miejsca.

Dla odparcia kontrataku z miejsca pułki zatrzymują się na dogodnych rubieżach, o głębokości do 2 km i odległych od siebie 2-3 km.

Pierwszą rubież zajmują bataliony piechoty zmotoryzowanej /kcz/ pierwszego rzutu pułków. Na tę rubież kieruje się również odwód przeciwpancerny i oddział zaporowy pułku.

Drugą rubież zajmuje drugi rzut pułku lub odwód oraz odwód przeciwpancerny i oddział zaporowy dywizji. Pomiędzy tymi rubieżami rozwija się artyleria, która może być również użyta do prowadzenia ognia na wprost. Trzecią i ewentualnie czwartą rubież przygotowuje i w razie konieczności obsadza drugi rzut lub odwód dywizji.

Przy odpieraniu kontrataku nieprzyjaciela z miejsca, część sił wykonuje manewr oskrzydlenia lub obejścia w celu uderzenia na jego skrzydło i tyły.

Kontynuując natarcie, oddziały dywizji prowadzą bezpośrednią walkę z nieprzyjacielem i muszą być gotowe do likwidacji skutków uderzeń bronią masowego rażenia, pokonania rejonów zniszczeń i stref skażeń, pasów zapór i przeszkód terenowych.

Strefy skażeń - jeżeli nie można ich obejść - po przeprowadzeniu rozpoznania, wykonaniu niezbędnych przedsięwzięć inżynierskich oraz zorganizowaniu służby porządkowo-ochronnej, pokonuje się z jak największą szybkością i na kierunkach zapewniających jak najmniejsze napromieniowanie /skażenie/ ludzi i sprzętu.

ZAKOŃCZENIE

Przedstawione zagadnienia natarcia dywizji i pułku należy przyjąć:

- jako obowiązujące zasady i normy działań bojowych na szczeblu taktycznym;
- jako podstawę do samodzielnego studiowania materiałów, które często są w poważnym stopniu zdezaktualizowane;
- jako wiodący materiał w celu przygotowania się do seminarium i zajęć grupowych.

Sprawy organizacyjne

1. Odpowiedzi na pytania i wątpliwości wynikłe w czasie wykładu.
2. Podać termin, temat i zakres przygotowania się do kolejnych zajęć.

Wydrukowano w 5 egz.

Egz. nr 1 - 5 - Bibl. Tajna
Wyk. płk Gajda
Druk. E.K. dn. 30.01.79 r.
Nr ks. masz. Pf 9/79

Załącznik nr 1

do opracowania "Natarcie
dywizji i pułku".

WYKAZ LITERATURY

zalecanej do samodzielnego studiowania

Problematyka natarcia znajduje się w centrum uwagi dowódców i oficerów sztabu. Ciągłe poszukuje się nowych sposobów rozwiązywania zadań bojowych w skomplikowanych sytuacjach przyszłego pola walki. Problematykę tę eksponuje się niemalże w każdym ćwiczeniu organizowanych przez szczebel centralny, okręgi wojskowe i **związki taktyczne**. Dlatego też z uwagą należy śledzić i wnikliwie studiować literaturę współczesną, traktującą o problematyce natarcia.

Przedmiotem zainteresowania i gruntownego studiowania powinny być:

I Materiały i dokumenty normatywne:

1. Dyrektywa MON do działalności Sił Zbrojnych PRL na lata 1976-80;
2. Rozkaz MON do szkolenia Sił Zbrojnych PRL w danym roku.
3. Regulamin walki sił zbrojnych PRL /dywizja-pułk/.
Nr bibl. 010965 §§ 211 - 279; 365 - 372.

II Materiały problemowe:

1. Podręcznik - Taktyka ogólna. Wyd. MON 1968 r. nr bibl. 012827.
2. Podręcznik - Działania bojowe pułku. Wyd. ASG WP, nr bibl. 0118.
3. Podręcznik - Działania bojowe bez użycia BMR. Wyd. Szt. Gen. 429/68 nr bibl. 013278.
4. Biuletyn informacyjny nr 4/109/ i nr 9/109. *to wyj!*
5. Niektóre dane dotyczące organizacji wojsk, pojęć oraz norm operacyjno-taktycznych, nr bibl. 0341.

6. płk doc. dr A. BĄK - Organizacja i prowadzenie natarcia przez dywizję zmechanizowaną, nr bibl. 016806.
7. płk dypl. A. PROKOP - Przełamanie obrony nieprzyjaciela w aspekcie taktyczno-operacyjnym, nr bibl. 0217.
8. płk dr M. LASZCZYK - Organizacja i przełamanie obrony nieprzyjaciela na szczeblu pułku - MW Tajna nr 4/76, nr bibl. 018177.
9. Wnioski i doświadczenia z ćwiczenia "TARCZA-76" wyd. Szt. Gen. 76 r.
10. Wnioski i doświadczenia z ćwiczenia "LATO-78".
11. płk dypl. A. KOWALSKI - Kilka uwag o wykonaniu artyleryjskiego wsparcia ataku - MW nr 10/76.
12. płk dr T. WOJCIK - Problemy wsparcia ogniowego wojsk lądowych przez śmigłowce szturmowe - MW nr 9/75 r.
13. płk dypl. S. KOŁCZ - O doskonaleniu dowodzenia wojskami w warunkach polowych - MW nr 4/77 r.

III Materiały studyjne

1. M. KATUKOW - "Pancerny grot" wyd. MON W-wa 1976 r.
2. K. ROKOSSOWSKI - "Żołnierski obowiązek", wyd. MON.
3. W. CZUJKOW - "Koniec Trzeciej Rzeszy", wyd. MON 1977 r.
4. E. ŻUKOW - "Wspomnienia i refleksje", wyd. MON.

Załącznik nr 2

do opracowania "Natarcie dywizji
i pułku"

W Y K A Z

materiałów, które mogą być wykorzystane w czasie wykładu.

L. Schematy /plakaty/:

A. Na szczeblu pułku:

1. Formy pościgu, nr bibl. 4417;
2. Niektóre warianty ugrupowania bojowego pułku w natarciu, nr bibl. pf 4416.
3. Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji w natarciu pułku, nr bibl. pf 4396.
4. Formy manewru w natarciu, nr bibl. pf 4395.
5. Metodologia wypracowania decyzji przez dowódcę pułku do natarcia, nr bibl. 5742.

B. Na szczeblu dywizji:

1. Zwalczanie odwodów nieprzyjaciela przez pułk i dywizję w natarciu, nr bibl. pf 5120.
2. Możliwe warianty ugrupowania DZ przed rozpoczęciem przełamania, nr bibl. pf 05683.
3. Zadania bojowe dywizji i pułku oraz niektóre elementy decyzji do natarcia na obronę pozycyjną nieprzyjaciela, nr bibl. 05213.
4. Zadania bojowe dywizji i pułków oraz niektóre elementy decyzji do natarcia na obronę ruchową nieprzyjaciela, nr bibl. 05212.
5. Wykres ruchu elementów ugrupowania bojowego 19 DZ w natarciu, nr bibl. pf 5203.
6. Ugrupowanie bojowe DZ do natarcia z rejonu wyjściowego położonego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, nr bibl. 04446.

7. Dwustopniowe zadania bojowe dywizji w natarciu oraz niektóre elementy decyzji, nr bibl. 04181.

II. Diapozytywy

A. Na szczeblu pułku:

1. Natarcie pułku, nr bibl. 01180.
2. Przekamanie obrony nieprzyjaciela z użyciem i bez użycia broni masowego rażenia, nr bibl. pf 1176.
3. Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji w natarciu pułku, nr bibl. pf 725.
4. Rozwinięcie oraz ugrupowanie bojowe pułku do natarcia z marszu z rejonu wyjściowego położonego w głębi, nr bibl. pf 724.
5. Formy manewru w natarciu, nr bibl. pf 723,
6. Formy pościgu, nr bibl. pf 722
 - a/ pościg równoległy;
 - b/ pościg czołowy.
7. Formy pościgu /pościg kombinowany/, nr bibl. pf 721.
8. Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji w natarciu pułku, nr bibl. pf 720.
9. Formy manewru w natarciu, nr bibl. pf 719.

B. Na szczeblu dywizji:

1. Dywizja zmechanizowana w natarciu i obronie /12 arkuszy/, nr bibl. 0489.
2. System dróg DPanc w natarciu, nr bibl. pf 1066
 - a/ sieć dróg DPanc w natarciu;
 - b/ sieć dróg DPanc w czasie prowadzenia natarcia;
 - c/ sieć dróg DPanc przechodzącej do natarcia z marszu z zajęciem rejonu wyjściowego;
 - d/ sieć dróg DPanc przechodzącej do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.

3. Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji dowódcy dywizji do natarcia na obronę pozycyjną nieprzyjaciela, nr bibl. pf 892.
4. Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji dowódcy dywizji do natarcia na obronę ruchową nieprzyjaciela, nr bibl. pf 891.
5. Ugrupowanie dywizji do natarcia z rejonu wyjściowego położonego w głębi, nr bibl. pf 890.
6. Odparcie kontrataku z miejsca siłami dywizji, nr bibl. pf 889.

III. Przeźrocza:

A. Na_szczeblu pułku:

1. Formy manewru w natarciu, nr bibl. pf 641

- a/ Formy manewru w natarciu /uderzenie czołowe, oskrzydlenie/;
- b/ obejście;
- c/ Niektóre warianty ugrupowania bojowego pułku w natarciu:
 - pułk zmechanizowany wyposażony w "SKOTY";
 - pułk zmechanizowany wyposażony w BWP;
 - pułk czołgów.
- d/ Rozwinięcie oraz ugrupowanie bojowe pułku do natarcia:
 - z marszu z rejonu wyjściowego położonego w głębi;
 - z rejonu wyjściowego położonego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem.
- e/ Formy pościgu:
 - pościg czołowy;
 - pościg równoległy;
 - pościg kombinowany.
- f/ Zadania bojowe oraz niektóre elementy decyzji w natarciu pułku:
 - na obronę ruchową nieprzyjaciela;
 - na obronę pozycyjną /rejonu/ nieprzyjaciela.

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Działu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. _____

~~40750~~

